

Bruksela, dnia 11.3.2015 r.
COM(2015) 117 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**Zwolnienia przyznane przez państwa członkowskie na podstawie rozporządzenia (WE)
nr 1371/2007 dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym**

**Stosowanie rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 z dnia 23 października 2007 r.
dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym: zwolnienia
przyznane przez państwa członkowskie na podstawie art. 2 rozporządzenia**

WPROWADZENIE

Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r.¹ dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym („rozporządzenie”) weszło w życie dnia 3 grudnia 2009 r. Celem rozporządzenia jest ochrona praw pasażerów w ruchu kolejowym w UE, w szczególności, gdy podróż zostaje przerwana, oraz podniesienie jakości i efektywności kolejowych usług pasażerskich.

O ile, co do zasady, rozporządzenie ma zastosowanie do wszelkich kolejowych usług pasażerskich w UE, zezwala się w nim państwom członkowskim na przyznawanie czasowych zwolnień z jego stosowania w odniesieniu do krajowych usług kolejowego transportu pasażerskiego na duże odległości, aby ułatwić stopniowe wprowadzanie w życie rozporządzenia. Z uwagi na szczególnie charakter miejskich, podmiejskich i regionalnych kolejowych usług pasażerskich, w myśl rozporządzenia państwom członkowskim zezwolono również na wyłączenie tych usług z zakresu stosowania rozporządzenia.

W art. 2 rozporządzenia zezwala się państwom członkowskim na wyłączenie niektórych usług z pełnego zakresu stosowania rozporządzenia, a mianowicie:

1. w art. 2 ust. 4 przewidziano: zwolnienie krajowych kolejowych usług pasażerskich na okres nieprzekraczający pięciu lat, dwukrotnie odnawialne, z zastrzeżeniem przepisów wymienionych w art. 2 ust. 3 rozporządzenia;
2. a w art. 2 ust. 5 dopuszczono: zwolnienie miejskich, podmiejskich i regionalnych kolejowych usług pasażerskich, z zastrzeżeniem przepisów wymienionych w art. 2 ust. 3 rozporządzenia;
3. w art. 2 ust. 6 przewidziano: zwolnienie kolejowych usług lub przewozów pasażerskich, jeżeli ich istotna część jest świadczona poza granicami UE, na okres nie dłuższy niż pięć lat. Takie zwolnienia mogą być odnawiane.

W art. 2 ust. 7 zobowiązano Komisję do dostarczenia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania dotyczącego zwolnień przyznanych przez państwa członkowskie na podstawie art. 2 ust. 4, 5 i 6.

I. DOTYCHCZAS OBOWIĄZUJĄCE ZWOLNIENIA

Od wejścia w życie rozporządzenia w dniu 3 grudnia 2009 r. do końca pierwszego okresu pięciu lat w dniu 2 grudnia 2014 r.

W kontekście ogólnego stanu stosowania rozporządzenia można zauważyć, że cztery państwa członkowskie stosują je obecnie w całości, podczas gdy 22 państwa członkowskie w większym lub mniejszym stopniu skorzystały z prawa

¹ Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14.

do przyznawania zwolnień. Sprawozdanie przedstawia szczegółowo sytuację różnego rodzaju usług kolejowych przewozów pasażerskich, świadczonych w państwach członkowskich.

1. Kolejowe przewozy pasażerskie o zasięgu krajowym (krajowe, miejskie, podmiejskie i regionalne)

W odniesieniu do sposobu przyznawania zwolnień w okresie pierwszych pięciu lat można zaobserwować następujące różnice między państwami członkowskimi²:

1) Pełne stosowanie rozporządzenia bez zwolnień

Tylko cztery państwa członkowskie zdecydowały się zastosować rozporządzenie w całości, bez żadnych zwolnień. Są to *Dania, Włochy, Niderlandy i Słowenia*.

2) Zwolnienia dotyczące wszystkich usług (przewozów krajowych, regionalnych, podmiejskich i miejskich)

Pięć państw członkowskich zdecydowało się na skorzystanie z pełnego zwolnienia, a tym samym na stosowanie wyłącznie bezwzględnie obowiązujących przepisów, o których mowa w art. 2 ust. 3 rozporządzenia³: *Bulgaria, Francja, Irlandia, Łotwa i Rumunia*.

3) Zwolnienia częściowe

- **Zwolnienia dotyczące określonego rodzaju usługi (przewozy krajowe lub miejskie, podmiejskie i regionalne)**

- *Zwolnienie przewozów krajowych oprócz linii miejskich, podmiejskich i regionalnych*

Trzy państwa członkowskie objęły zwolnieniem dalekobieżne przewozy krajowe, z wyjątkiem usług miejskich, podmiejskich lub regionalnych: *Belgia, Republika Czeska i Litwa*.

- *Zwolnienia przewozów miejskich, podmiejskich i regionalnych, nie dotyczące przewozów o zasięgu krajowym*

Pięć państw członkowskich nie stosuje żadnych zwolnień dotyczących krajowych przewozów (dalekobieżnych), przyznając zwolnienia w odniesieniu do usług miejskich, podmiejskich i regionalnych: *Austria, Finlandia, Niemcy, Luksemburg i Szwecja*.

- **Zwolnienia z określonych wymogów (tzn. przepisów poszczególnych artykułów)**

- *Zwolnienia z przestrzegania przepisów niektórych artykułów dotyczące określonych usług*

² Na Malcie i Cyprze nie ma żadnych kolejowych przewozów pasażerskich.

³ Na podstawie art. 2 ust. 3, przepisy art. 9, 11, 12, 19, art. 20 ust. 1 oraz art. 26 mają zastosowanie do wszystkich usług przewozu pasażerskiego w całej UE.

Belgia zwolniła krajowe usługi dalekobieżne wyłącznie z wymogu udzielania pasażerom informacji podczas podróży, ustanowionego w części II załącznika II do rozporządzenia. *Hiszpania* zwolniła jedynie krajowe usługi dalekobieżne z obowiązków w zakresie rozpatrywania skarg określonych w art. 27.

- o *Zwolnienia wszystkich przewozów krajowych obejmujące niektóre artykuły*

Dziewięć państw członkowskich przyznało zwolnienia z konkretnych artykułów: *Chorwacja*⁴, *Estonia*, *Grecja*, *Węgry*, *Polska*, *Portugalia*, *Hiszpania*, *Słowacja* i *Zjednoczone Królestwo*.

2. Usługi transgraniczne z krajami spoza Unii

Dziesięć państw członkowskich zastosowało całkowite lub częściowe zwolnienia zgodnie z art. 2 ust. 6 dotyczące usług lub tras kolejowych przewozów pasażerskich, których istotna część jest świadczona poza granicami UE: *Bulgaria*, *Chorwacja*, *Estonia*, *Finlandia*, *Grecja*, *Węgry*, *Łotwa*, *Litwa*, *Polska* i *Rumunia*. Oznacza to, że wszystkie te kraje, w których oferowane są usługi transgraniczne z udziałem krajów trzecich, zwolniły te usługi ze stosowania przedmiotowego rozporządzenia na ich terytorium.

3. Elementy dodatkowe

Większość państw członkowskich, które zwolniły swoje krajowe usługi dalekobieżne, przyznała zwolnienia w odniesieniu do art. 8, 10, 13, 15, 17 i 18. Większość państw członkowskich, które stosuje zwolnienia dotyczące miejskich, podmiejskich i regionalnych kolejowych usług pasażerskich, przyznała zwolnienia w odniesieniu do art. 8, 10, 15, 16, 17 i 18. Państwa członkowskie nie muszą podawać konkretnego uzasadnienia dla zwolnienia, ale jego przyznanie musi odbywać się w sposób przejrzysty i niedyskryminujący. Wydaje się oczywiste, że zwolnienia przyznawano głównie w odniesieniu do tych artykułów, które można uznać za najbardziej uciążliwe pod względem finansowym, tzn. odnoszących się do płatności zaliczkowych w razie wypadków (art. 13) i dotyczących odpowiedzialności za opóźnienia, utratę połączenia lub odwołanych połączeń, a tym samym do zwrotu kosztów, rekompensat i pomocy (art. 15, 16, 17 i 18). Również przepisy art. 8 (o informacji) i art. 10 (o systemie informacji i rezerwacji) mogłyby zostać uznane za uciążliwe i kosztowne, jeżeli nowy lub zmodernizowany tabor kolejowy lub systemy komputerowe musiałyby spełniać wynikające z tych artykułów wymagania.

Powyższy przegląd wskazuje, że stosowanie zwolnień, szczególnie w przypadku usług krajowych, doprowadziło do powstania mozaiki zróżnicowanych praw pasażerów w ruchu kolejowym w UE, z uwagi na obecnie obowiązujące różne przepisy krajowe oznaczające brak jednolitego zestawu praw pasażerów w UE. Już we wnioskach ze sprawozdania Komisji z dnia 14 sierpnia 2013 r. dla

⁴ Chorwacja przystąpiła do UE 1 lipca 2013 r. Stosuje zatem zwolnienia od dnia przystąpienia do końca pierwszego 5-letniego okresu po wejściu w życie rozporządzenia, tj. do 2.12.2014 r.

Parlamentu Europejskiego i Rady na temat stosowania rozporządzenia⁵ Komisja uznała „powszechne stosowanie zwolnień za istotną przeszkodę w realizacji” celu rozporządzenia, którym jest poprawa jakości i efektywności kolejowych przewozów pasażerskich. Zwolnienia stosowane w państwach członkowskich uniemożliwiają stworzenie równych warunków działania dla przedsiębiorstw kolejowych w całej UE. Pozbawiają one również pewności prawa pasażerów podróżujących koleją, utrudniając im swobodne korzystanie z ich praw.

Zestawienie, przedstawiające stan zwolnień z listopada 2014 r. znajduje się na końcu sprawozdania⁶.

II. PERSPEKTYWY PO 3 GRUDNIA 2014 R.

Sprawozdanie zawiera również analizę sytuacji w zakresie stosowania rozporządzenia w przyszłości, a w szczególności ewentualne odnowienie zwolnień przez państwa członkowskie. Zgodnie z informacjami otrzymanymi od państw członkowskich sytuacja nie ulegnie znacznym zmianom od dnia 3 grudnia 2014 r., kiedy prawdopodobnie tylko pięć państw członkowskich będzie stosowało rozporządzenie w całości, zaś pozostałe 21 państw w dalszym ciągu będzie w różnym stopniu korzystać ze zwolnień.

Państwa członkowskie mogą przedłużać zwolnienia na podstawie art. 2 ust. 4 i 6 rozporządzenia, przy czym zobowiązane są do informowania Komisji o wszelkich przedłużeniach po dniu 3 grudnia 2014 r. To samo odnosi się do dziewięciu państw członkowskich, które zdecydowały się na pięcioletnie zwolnienie dotyczące usług miejskich, podmiejskich i regionalnych na podstawie art. 2 ust. 5, z możliwością przedłużenia⁷.

W związku z tym zapytano państwa członkowskie o ich zamiary w zakresie ograniczenia lub przedłużenia stosowanych zwolnień⁸.

Z otrzymanych informacji wynika, że cztery z państw członkowskich mają zamiar zredukować w okresie kolejnych pięciu lat liczbę artykułów, w odniesieniu do których stosują zwolnienia: *Belgia, Bułgaria, Estonia i Polska*. Tylko w przypadku *Belgii* doprowadzi to do pełnego stosowania rozporządzenia w odniesieniu do wszystkich kolejowych przewozów pasażerskich.

12 państw członkowskich zamierza utrzymać obecny stan stosowanych przez nie zwolnień na kolejny okres pięciu lat: *Austria, Francja, Finlandia, Niemcy, Grecja, Chorwacja, Węgry, Litwa, Łotwa, Rumunia, Republika Czeska i Słowacja*. Wielka Brytania poinformowała, że zamierza tymczasowo odnowić dotychczasowe zwolnienia w celu przeprowadzenia konsultacji i przeglądu w 2015 r., zanim zadecyduje, czy i które zwolnienia powinny zostać przedłużone, a które w pełni lub częściowo zniesione. *Dania, Włochy, Niderlandy i Słowenia* stosują już rozporządzenie w całości.

⁵ COM(2013) 587 final z 14.8.2013.

⁶ Wykaz zwolnień opracowano w oparciu o informacje dostarczone przez państwa członkowskie.

⁷ Bułgaria, Chorwacja, Estonia, Grecja, Węgry, Irlandia, Łotwa, Portugalia i Hiszpania.

⁸ Z pominięciem państw członkowskich, które nie odpowiedziały na nieoficjalne zapytanie.

Szwecja, która wcześniej nie zgłaszała zwolnień w odniesieniu do usług miejskich, podmiejskich lub regionalnych, poinformowała obecnie Komisję o planach zwolnienia tych usług ze stosowania niektórych artykułów rozporządzenia.

Chociaż niektóre państwa członkowskie nie zgłaszały jak dotąd oficjalnie przedłużenia lub zniesienia zwolnień na podstawie art. 2 ust. 7 rozporządzenia, przyjmuje się, że sytuacja w zakresie stosowania rozporządzenia do krajowych kolejowych usług pasażerskich nie ulegnie znaczącej zmianie po upływie pierwszego okresu pięcioletniego. Oznacza to, że o ile ochrona pasażerów korzystających z takich przewozów w ogóle ulegnie poprawie na podstawie przedmiotowego rozporządzenia, to w umiarkowanym stopniu. Podobna jest sytuacja przewozów międzynarodowych i przewozów, których istotna część świadczona jest poza UE.

Podsumowując, można powiedzieć, że państwa członkowskie zastosowały bardzo daleko idące zwolnienia w okresie pierwszych pięciu lat stosowania rozporządzenia (WE) nr 1371/2007, a w niedalekiej przyszłości nie można się spodziewać znaczącej poprawy tego stanu rzeczy. Równe warunki działania dla przedsiębiorstw kolejowych oraz zapewnienie wysokiego poziomu ochrony pasażerów w całej UE są wciąż dalekie od urzeczywistnienia.

Rozporządzenie nr 1371/2007 dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym
ZAŁĄCZNIK I Zestawienie - dane o zwolnieniach krajowych (stan z listopada 2014 r.)

Państwo	Krajowe usługi kolejowe			Usługi miejskie, podmiejskie i regionalne			Usługi międzynarodowe wykraczające poza zewnętrzne granice UE		
	Tak		Nie	Tak		Nie	Tak		Nie
	Zwolnienia	Termin		Zwolnienia	Termin		Zwolnienia	Termin	
Austria			x	Poza przyznanymi na podstawie art. 2 ust. 3, zwolnienia odwołują się do art. 16, 17, art. 18 ust. 4, art. 28 i 15 w związku z tytułem IV rozdział II załącznika I: limit kosztów noclegu: 80 EUR i dojazdu (taksówka): 50 EUR (nie dotyczy osób niepełnosprawnych)	bez ograniczeń				x
Belgia	część II załącznika II	5 lat				x			x
Bulgaria	Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat	
Republika Czeska	Art. 8, 10, 17 i 18 ust. 2 lit. a) i b), art. 18 ust. 3, załącznik I art. 7 ust. 2 lit. b), art. 17 ust. 2 lit. b), art. 24 ust. 3 lit. b), art.	5 lat				x			x
Chorwacja	Art. 13,15,16,17,18,25 i 28	do dnia 3.12.2014 r., z możliwością odnowienia	x	Art. 13,15,16,17,18,25 i 28	do dnia 3.12.2014 r., z możliwością odnowienia	x	Art. 13,15,16,17,18,25 i 28	do dnia 3.12.2014 r., z możliwością odnowienia	x
Dania			x			x			x
Estonia	Art. 8, 10, 13 ust. 2, art. 15, 16, 17, art. 18 ust. 2, 4 i 5, art. 20 ust. 2, oraz art. 21, 22, 23, 24 i 25	do dnia 3.12.2014 r.		Art. 8, 10, 13 ust. 2, art. 15, 16, 17, art. 18 ust. 2, 4 i 5, art. 20 ust. 2, oraz art. 21, 22, 23, 24 i 25	do dnia 3.12.2014 r.		Art. 8, 10, 13 ust. 2, art. 15, 16, 17, art. 18 ust. 2, 4 i 5, art. 20 ust. 2, oraz art. 21, 22, 23, 24 i 25	do dnia 3.12.2014 r.	
Finlandia			x	Dotyczy przewozów regionalnych w obszarze regionu metropolitalnego Helsinki (Helsinki-Kirkkonummi, Helsinki-Karjaa, Helsinki-Vantaankoski, Helsinki-Riihimäki, Helsinki-Lahti i Lahti-Riihimäki), wyłącznie w zastosowaniu art. 10, 17 oraz art. 18 ust. 2 lit. a) i b).	bez ograniczeń		Tylko w odniesieniu do przewozów do i z Rosji.	5 lat (do grudnia 2014 r.)	
Francja	Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	do dnia 3.12.2014 r., z możliwością odnowienia		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	bez ograniczeń				x
Niemcy			x	Art. 8 ust. 2, Art 15 - 18 (zmiany), art. 18 ust. 2 lit. a), art. 27 ust. 3, art. 28 i art. 29 ust. 1 zdanie pierwsze, oraz w odniesieniu do przewozów o przevažającym charakterze historycznym bądź turystycznym	bez ograniczeń				x
Grecja	Art. 13, 15, 16, 17, 18 i 28	5 lat		Art. 13, 15, 16, 17, 18 i 28	5 lat		Art. 13, 15, 16, 17, 18 i 28 w odniesieniu do przewozów do Serbii i innych krajów przez terytorium FYROM i Turcji.	5 lat	
Węgry	Art. 8 ust. 2, art. 10 ust. 1, 2 i 4, art. 17, art. 18 ust. 2 lit. a) i b), art. 18 ust. 5, art. 21 ust. 1 oraz art. 23.	5 lat		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat		Art. 10 ust. 1, 2 i 4, art. 18 ust. 2 lit. a) i b), art. 18 ust. 5, art. 21 ust. 1 oraz art. 23	5 lat	
Irlandia	Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat		<i>Nie dotyczy</i>		
Włochy			x			x			x
Łotwa	Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat		Nie dotyczy przewozów łączących stacje na Łotwie i na terytorium państw trzecich.	5 lat	
Litwa	Przepisy art. 8 ust. 2 i 3 (załącznik II), art. 13, 21, 22, 23 i 24 nie mają zastosowania.	do dnia 3.12.2014 r.				x	Stosowanie wszystkich przepisów w odniesieniu do usług międzynarodowych wyłącza się w przypadku przewozów, w których rozkładzie jest przynajmniej jedna stacja poza granicami UE.	5 lat	
Luksemburg			x	Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	bez ograniczeń				x
Niderlandy			x			x			x
Polska	Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyłączeniem art. 4, 5, 7, art. 8 ust. 1, art. 9, 11, 12, 16, 19, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2 i art. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 i 29. W przypadku przewozów pociągami typów: Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity i EuroNight zastosowanie mają również art. 13 i 17 rozporządzenia.	do dnia 3.12.2014 r., z możliwością odnowienia		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyłączeniem art. 4, 5, art. 8 ust. 1, art. 9, 11, 12, 16, 19, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2 i art. 22, 23, 24, 26, 27, 28 i 29	bez ograniczeń		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyłączeniem art. 4, 5, 7, art. 8 ust. 1, art. 9, 11, 12, 16, 19, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2 i art. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 i 29. W przypadku przewozów pociągami typów: Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity i EuroNight zastosowanie mają również art. 13 i 17 rozporządzenia.	do dnia 3.12.2014 r., z możliwością odnowienia	
Portugalia	Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyłączeniem przepisów art. 2 ust. 3, art. 8, 10 i 13-17, art. 18 ust. 2, art. 20 ust. 2, art. 27 i 28, jak również art. 6-14 i 32 załącznika I i załączników II i III. Portugalia potwierdziła zamiar ponownego przyznania tych zwolnień.	5 lat		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyłączeniem przepisów art. 2 ust. 3, art. 8, 10 i 13-17, art. 18 ust. 2, art. 20 ust. 2, art. 27 i 28, jak również art. 6-14 i 32 załącznika I i załączników II i III	5 lat				
Rumunia	Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	bez ograniczeń		x	5 lat	
Słowenia			x			x			x
Słowacja	Art. 8, 13, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 25 i 28	do dnia 3.12.2014 r., z możliwością odnowienia		Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	bez ograniczeń				x
Hiszpania	Art. 27	5 lat, z możliwością odnowienia		Art. 10	bez ograniczeń				x
Szwecja			x	do ustalenia	5 lat				x
Zjednoczone Królestwo	Wszystkie przepisy rozporządzenia z wyjątkiem art. 2 ust. 3	5 lat		Usługi świadczone bez licencji zgodnie z dyrektywą 95/18/WE. Dotyczy głównie przewozów lokalnych w obszarach miejskich i podmiejskich.	bez ograniczeń				x

Uwaga: zestawienie przyznaných zwolnień opracowano na podstawie danych dostarczonych przez państwa członkowskie, toteż nie ma ono charakteru stanowiska Komisji Europejskiej ani prawnego zobowiązania.